

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıda belirtilen soruların **İçişleri Bakanı Ali YERLİKAYA** tarafından Anayasanın 98. ve TBMM İçtüzüğü'nün 96. ve 99. Maddeleri uyarınca yazılı olarak cevaplandırılmasını saygılarımla arz ederim.

Ayten KORDU

Tunceli Milletvekili

Dersim'de birçok köy yolunun asfalt olmaması ya da kapalı olmasından dolayı ulaşımında ciddi sorunlara yol açmaktadır. Özellikle 90'lı yıllarda boşaltılan birçok köy yolunun toprak veya kapalı olmasından dolayı köylere elektrik ve su gibi temel hizmetler götürülemediği için köylülerin yeniden yerleşiminde ciddi sıkıntılara neden olmaktadır. Bu nedenle birçok köye geri dönüş yapılamamaktadır. Bu aynı zamandan süregelen insansızlaştırma politikasının devam ettiğini göstermektedir.

Köylerde yolun ve alt yapının olmamasından dolayı köylerde yaşayan yurttaşların yaşamını olumsuz etkilemekte ve köylerde sağlıklı bir yaşam inşa edilememektedir. İnsansızlaştırma politikasının bir uygulaması olarak dolaylı bir şekilde köylüler göçe zorlamakta, kendi doğup büyüdüğü topraklardan koparılıp başka şehirlere hatta başka ülkelere gitme yolları açılmaktadır. Oysa her bireyin kendi köyünde, kendi şehrinde yaşama koşullarının yaratılması devletin asli görev ve sorumluluğudur. Bu nedenle köyde, mezrada yaşayan kişi sayısına bakılmaksızın insanların en temel hakları olan yol su, elektrik ve diğer alt yapı hizmetlerinin sağlanması gerekmektedir.

Ancak üzülerek ifade etmek gerekiyor ki Dersim'de pek çok köy ve mezra yolunun toprak oluşu, suyun yetersiz olması ve kanalizasyon alt yapısının olmaması nedeniyle yurttaşların kendi köylerinde sürekli bir yaşam inşa etmelerini imkansız hale getirmektedir.

Birçok köy yolu asfalt olmadığı için genel anlamda ulaşımında sorunlara neden olduğu gibi yağışlarla birlikte yollar çamura dönüşmekte, araçlar kaza riskiyle karşı karşıya kalmakta, ulaşımında ciddi aksaklıklara neden olurken bu durum ulaşımı tamamen bir çileye

dönüşmektedir. Dersim İl Özel İdaresi yetkilileri, köy yollarının yapılacağıının sözünü vermelerine karşın, verilen sözler yerine getirilememektedir. Kalekolların olduğu dağ zirvelerinin en üst yerlerine yol yapılabilmesine karşın merkez ve ilçe köylerinin yollarının yapılmaması, söz konusu köy yollarının bilinçli bir şekilde yapılmadığını da göstermektedir.

Dersim ili Pülümür ilçesine bağlı yol ve alt yapı sorunları olan köylerden bazıları örnek olarak aşağıda belirtilmektedir.

Harşiye (Kovuklu) köyü;

- Köy merasının plansız bir şekilde kiraya verilmesi, hem Dersim'e özgü endemik bitki örtüsünün yok olmasına neden olmakta hem de köylülerin mera kullanımına engel teşkil etmektedir.
- Köyde yol ve alt yapı sorunu bulunmaktadır. Atık toplanan alanda yol ve çevresi düzgün olmadığı için oradan geçen araçlardaki toz, özellikle köydeki yaşlı hasta bireyleri ve çocukları olumsuz etkilemektedir.

(Zimek) köyü;

- Köy yoluna dökülen malzeme iyi olmadığı için taşımali eğitim sistemle okula giden 24 öğrenci zamanında derslere yetiştirilmemekte veya akşamları eve geç gelmesine yol açmaktadır. Bununla birlikte acil hastalara yerinde müdahale veya hastanın hastaneye zamanında yetişmesi gibi telafisi mümkün olmayan sonuçlara yol açmaktadır.
- Yine yayla bölgesinin kullanılması ile ilgili ciddi sıkıntılar bulunmaktadır. Yayladaki meraların aralıklarla dinlendirilmesi gerekiyor. Ancak bu yapılmadığı için mera alanları telafisi mümkün olmayacak şekilde aşınmaktadır. Bununla birlikte meraların kira bedeli çok yüksek olduğu için köylüler bedeli karşılayamıyor ve köy merası köy dışında gelenlere kiralanmaktadır. Meralarda kapasitesinin çok üzerinde hayvan otlatıldığı için meralar ciddi oranda zarar görmektedir. Örneğin bin hayvan kapasiteye sahip merada en az iki bin 3 bin hayvan otlatılmaktadır. Bu durum yaylalarda sadece köyde yapılan hayvancılığı etkilememekte aynı zamanda Dersim'deki arıcılık için hayati öneme sahip endemik bitkilerin yok olmasına neden olmaktadır. Dolayısıyla Dersim'de hayvancılık ile birlikte aracılık faaliyeti de ciddi risklere karşı karşıya kalmaktadır.

Hacılı Köyü;

- Köyün yol, elektrik, su ve kanalizasyon gibi alt yapısındaki yapısal sorunlar çözülmemektedir.

Karaderbent (Bozağa) köyü ve Kemerli Şa (Karataş) mezrası;

- Köyün geçim kaynağı hayvancılıktır. Köyde yol ve su (içme ve sulama suyu) sorunu olduğu için özellikle kışın hayvan yeminin taşınması esnasında ciddi sıkıntılara neden olmaktadır.
- Köylülerin hem içme suyu hem sulama sorunun çözülmesi için talebi bulunmaktadır. İl Özel İdaresine iletilen taleplere yönelik sorunların çözülmesine dair bir adım atılmamaktadır. Örneğin köydeki su sorunun çözülmesi için 700 metre boru ve kazıcıya ihtiyaç var ama ilgili kurumlar bu ihtiyacın karşılanmasına yönelik talepleri cevapsız bırakmaktadır.

Çağlayan mezrası;

- Köyde yol sorununun olması nedeni ile köyde hayvancılık yapan köylüler kışın başka bir köye gitme zorunda kalmaktadırlar. Bu durum hem maliyeti artırmakta hem de köylülerin kendi köylerinde sürekli bir yaşam inşa etmesine engel teşkil etmektedir.

Pergini (Kırklar) köyü;

- Köyde yol ve alt yapı sorunu var. Hayvancılık yapan köylüler hayvan gübresini köyden akan dereye döktükleri için sağlık açısından riskler barındırmaktadır. Kanalizasyonun dereye akıyor, hayvan gübresini de köylüler tarafından dereye dökülmektedir. Dere suyunun bu şekilde kirletilmesi hem köy için hem de suyu akışının olduğu diğer köyler için sorun teşkil etmektedir. Ayrıca dere suyunun Pülümür çayına karıştığından dolayı Pülümür vadisi üzerindeki tesislerde yüzen yurttaşlar için de ciddi sağlık sorunu oluşturmaktadır.
- İl Özel İdaresi tarafında çürük raporu verilen köyün şebeke suyu deposunun sağlıksız yapısından dolayı içme suyu sağlık açısından ciddi riskler barındırmakta, yetkili kurumlara bildirilmesine rağmen sorun giderilmemektedir.
- Köyün yaylalarından köylüler faydalanmamaktadırlar. Köy meraları, kiraya veri verilirken %25 köy bütçesine ayrılarak köyün ihtiyaçlarını karşılamaması gerekiyor.

Ancak bu bütçenin nasıl ve nerde kullandığı hakkında köylüler açıkça bilgilendirilmemektedir.

- Yaylaların kapasitesinin üzerinde plansız bir şekilde kiralanması, hem Dersim'e özgü endemik bitki örtüsünün yok olmasına neden olmakta hem de köylülerin mera kullanımına engel teşkil olmaktadır.
- 1994-1995 köylerinin boşaldığı 2001 de geri dönüş olan köy mezarlığı için yapılmak istenen aşevine elektrik saatinin verilmesi için FEDAŞ'a müracaat edilmiş ancak FEDAŞ tarafından elektrik aboneliği hane aboneliği değil ticari abone olarak verilmiştir. Köylülerin buna ilişkin itirazı kabul edilmemiştir.

Hasangazi köyü;

- Köy yaklaşık 100 ton yem bitkisinin yetiştirme kapasitesine sahip olmasına rağmen arazilere ulaşım sağlayacak yol olmadığı için köy arazileri ekilip biçilemiyor.
- Köyün içinde ola köprü hasarlı olmasından dolayı onarım için İl özel idaresine, kaymakama dilekçelerin verilmesine rağmen yapılmamaktadır. Özellikle araç geçişleri için çok riskli olması ile birlikte yaşlı engelli ve çocuklar için akşamları tehlike arz etmektedir
- Köyde 4 tane menfeze künk döşenmesine dair talepleri karşılanmamaktadır.

Askirik (Kocatepe) köyü;

- Köyü yol ve alt yapı sorunu bulunmaktadır. Cenazelerin kaldırılma yeri gibi köyün ortak yaşam alanının düzenlenmesine ilişkin talepleri bulunmaktadır.

Bu bağlamda;

- 1- 1990'lı yıllarda Pülümür ilçesinde kaç köy boşaltılmıştır? Boşaltılan köylerden kaçına geri dönüş sağlanmıştır? Köylerine geri dönüş yapmak için başvuruda bulunan köyler var mıdır?
- 2- Yukarıda sorunları açıkça izah edilen Harşiye (Kovuklu) Köyü, Zimege (Zimek) Köyü, Hacılı Köyü; Karaderbent (Bozağa) Köyü, Kemerli Şa (Karataş) Mezrası, Çağlayan Mezrası, Pergini (Kırklar) Köyü, Hasangazi Köyü ve Askirik (Kocatepe) köylerinin sorunlarının çözülmesi ile ilgili bir planlamanız var mı?

- 3- Pülümür ilçesinde kaç köyde elektrik ve şebeke suyu bulunmamaktadır? Bu sorunlarının çözümüne ilişkin kaç köyün Valiliğe müracaatı bulunmaktadır? Söz konusu sorunların çözümüne ilişkin kurumunuzun bir programı var mıdır?
- 4- Pülümür'de kaç köyün yolları toprak yoldur, kaç köy yolu asfaltlanmıştır? Toprak olan yolların asfaltlanmasına ilişkin kurumunuzun bir programı var mıdır?
- 5- Pülümür'de kaç köyün kanalizasyon alt yapısı yapılmıştır? Kanalizasyon alt yapısı olmayan köylerde kanalizasyon alt yapısının yapılmasına ilişkin kurumunuzun bir programı var mıdır?
- 6- Kiralanan meraların kapasitesinden fazla hayvan otlatıldığı iddiası doğru mudur? Meraların aşırı otlatılmasından kaynaklı hayvancılık ve arıcılığa verilecek zararlara ilişkin hangi önlemler alınmaktadır?
- 7- Kiralanan mera ücretinden köy bütçesine aktarılması gereken kısmın, ilgili köyün bütçesinin aktarılmadığı ve bütçenin nereye harcandığına ilişkin köylülere bilgi verilmediği iddiası doğru mudur?
- 8-Pergini (Kırklar) köyündeki aş evinin elektrik aboneliğinin ticarethane statüsünde verildiği iddiası doğru mudur?